
Vurdering af terrortruslen mod Danmark

Marts 2023

EFTERRETNINGSTJENESTERNES ÅRLIGE VURDERINGER AF TRUSLERNE MOD DANMARK

Center for Terroranalysens **VURDERING AF TERRORTRUSLEN MOD DANMARK** (VTD) fastsætter det nationale terrortrusselsniveau og beskriver terrortruslen mod Danmark og danske interesser i udlandet. VTD er en af fire årlige vurderinger af truslerne i og mod Danmark. De andre er:

- **VURDERING AF SPIONAGETRUSLEN MOD DANMARK**, der udgives af Politiets Efterretningstjeneste og beskriver fremmede staters efterretningsvirksomhed mod Danmark, dvs. især spionage, påvirkning og forsøg på ulovligt at anskaffe teknologi og viden.
- **UDSYN**, hvor Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) beskriver de ydre vilkår for Danmarks sikkerhed og danske interesser.
- **CYBERTRUSLEN MOD DANMARK**, hvori Center for Cybersikkerhed beskriver og fastsætter de nationale trusselsniveauer for cyberspionage, cyberkriminalitet, cyberaktivisme, destruktive cyberangreb og cyberterror.

Indhold

Forord	04
Definitioner	07
Hybridisering	08
01 Militant islamisme	10
02 Højreekstremisme	20
03 Antimyndighedsekstremisme	26
04 Venstreekstremisme	32
05 Andre trusler	36
06 Terrortruslen mod Grønland og Færøerne	40
07 Modus	42

Forord

Vurdering af terrortruslen mod Danmark (VTD) er Center for Terroranalyses (CTA's)¹ samlede vurdering af terrortruslen mod Danmark og danske interesser i udlandet.

I lighed med tidligere udgivelser giver CTA en vurdering af det mest sandsynlige terrorangreb inden for de respektive fokusområder. Samlet set vurderer CTA, at terrortruslen mod Danmark fortsat er i niveauet **alvorlig**. CTA fastholder herudover vurderingen af det overordnede trusselsbillede fra VTD 2022. De væsentligste ændringer i trusselsbilledet beskrives nedenfor.

CTA vurderer, at truslen fra militante islamister mod Danmark og danske interesser er i niveauet **alvorlig**. Transnationale militant islamistiske grupper har stadig til hensigt at begå terrorangreb i Vesten trods svækkelse af gruppernes kapacitet til at udgøre en trussel mod Vesten, herunder Danmark. Samtidig har fx Talibans magtovertagelse i Afghanistan i august 2021 samt udviklinger flere steder i verden givet større manøvrerum til militant islamistiske grupper. Det er **sandsynligt**, at nogle grupper udnytter det manøvrerum til at dirigere eller understøtte forsøg på angreb mod mål i Vesten. Der opfordres regelmæssigt til at begå terrorangreb i militant islamistisk propaganda, og opfordringerne kan også inspirere personer i Danmark til handling. Dette afspejles i danske myndigheders retsforfølgelse af en række personer i Danmark for terrorisme eller forsøg på terrorisme i de seneste år.

Alene i 2022 blev der i Danmark afsagt domme efter straffelovens kapitel 13 om terrorisme mv. i otte sager, hvoraf halvdelen af sagerne indbefattede grupper af flere dømte personer. Truslen fra militante islamister er samtidig blevet mere fragmenteret og påvirkes desuden af, at radikaliserings i højere grad end tidligere foregår online, hvilket medvirker til at gøre truslen vanskeligere at identificere.

CTA vurderer, at truslen fra højreekstremister er i niveauet **generel**. I Danmark blev en 15-årig i april 2022 anholdt og sigtet. Han blev efterfølgende tiltalt for hervedning til en højreekstremistisk gruppe og fremme af en terror-sammenslutning. Anholdelsen afspejler en tendens i Vesten, hvor stadig flere mindreårige rekrutteres og radikaliseres i højreekstremistiske virtuelle miljøer, der ofte domineres af et ønske om at fremskynde et samfundsnedbrud via terrorangreb.

CTA vurderer, at truslen fra antimyndighedsextremister er i niveauet **begrænset**. Aktuelt findes der ikke et dominerende tema, der kan samle et ofte splittet antimyndighedsextremistisk miljø i Danmark. Antimyndighedsextremister i Danmark søger dog vedvarende efter nye dagsordener og narrativer med henblik på at fortsætte modstanden mod myndighederne, herunder med italesættelse af nødvendigheden af at anvende vold.

CTA vurderer, at terrortruslen fra venstreekstremister i Danmark er i niveauet **minimal**. Det venstreekstremistiske miljø i Danmark er generelt præget af mindre voldsparathed, om end den fortsat er til stede. Udviklingen skyldes bl.a. manglen på en samlande sag, der ansporer til anvendelse af vold.

PET iværksætter løbende operationer med henblik på at afdække og afværge mulige terrortrusler mod mål i Danmark. Terrorangreb kan finde sted uden forudgående efterretningsmæssige indikationer, også selv om gerningspersonerne tidligere har været kendt for at nære ekstremistiske sympatier.

¹ CTA er et fusionscenter, hvor medarbejdere fra fire danske myndigheder indgår (Politiets Efterretningstjeneste, Forsvarets Efterretningstjeneste, Udenrigsministeriet og Beredskabsstyrelsen).

Hybridisering af terrortruslen

Vurderingen af terrortruslen mod Danmark har sædvanligvis forholdt sig til terrortruslen i kategorier af enten religiøst, ideologisk eller politisk motiveret ekstremisme. Der er dog forandringer i trusselsbilledet, der i visse tilfælde udfordrer denne faste kategorisering. CTA konstaterer en stigende tendens i Vesten og i Danmark til sammenblanding af såvel traditionelle ideologiske og religiøse som ikke-ideologiske narrativer, udtryk og fremgangsmåder hos nutidige ekstremister. Samfundsmæssige strømninger og teknologiske udviklinger skaber forudsætninger for, at ekstremistiske narrativer i højere grad sammensættes af enkelte individer. CTA vurderer, at individualisering og en fortsat stigende betydning af virtuelle ekstremistiske fora bl.a. medvirker til, at fysiske ekstremistiske grupper, med formel ledelse og fast definerede fjendebilleder, fremstår mindre attraktive for nye, yngre ekstremister. Det skaber grobund for, at enkeltpersoner i stedet sammensætter egne verdens- og fjendebilleder, der er præget af såvel ideologiske som religiøse forestillinger, men som også suppleres af konspirationsteorier, ekstrem voldsfascination og helt nære personlige forhold som fx psykiske lidelser.

CTA betegner denne tendens som *hybridisering*, hvilket af CTA defineres som en proces, hvorigennem sammenblandinger af forskellige ideologier, verdenssyn eller miljøer fører til dannelse af nye ekstremistiske narrativer hos enkeltpersoner, grupper eller miljøer. CTA ser eksempler på, at hybridisering også finder sted i Danmark.

Udfordring af forudsætninger for demokratiet

Uhindret deltagelse i den politiske debat anses som en af forudsætningerne for det repræsentative demokrati. Denne forudsætning udfordres aktuelt, da flere lande i Vesten oplever polarisering i samfundet og i det politiske system. Udviklingen er blandt andet karakteriseret ved øget normalisering af konspirationsteorier, der flettes sammen med og påvirker etablerede politiske narrativer og påstande om illegitime magteliters politiske dominans. Denne udvikling kan i sammenhæng med øget hybridisering af trusselsbilledet have potentiale til at påvirke, mobilisere og radikaliserer ikke blot eksisterende ekstremister, men også aktører, der ikke tidligere er sat i for-

bindelse med ekstremisme, og dermed have en potentiel afsmittende effekt på terrortruslen.

Effekten er bl.a. en stigning i trusler mod folkevalgte og myndigheds- og fagpersoner i flere lande, herunder i Danmark. En del af truslerne finder inspiration i ekstremistiske verdenssyn og virtuelle miljøer, men kan også have udspring i personer, som ikke i forvejen er associeret med ekstremisme. De fleste trusler søges ikke ført ud i livet, men de kan medvirke til at inspirere eller legitimere, at påvirkelige personer, herunder personer med psykiske lidelser, handler voldeligt mod målet for truslen. Denne ord-til-handling dynamik kan således indirekte medvirke til, at enkeltpersoner udpeges som mål for angreb. Et sådant angreb kan afhængigt af omstændighederne have karakter af terror.

Truslernes omfang og karakter kan resultere i en såkaldt *chilling effect*, hvor enkeltpersoner fravælger at tage del i den demokratiske debat eller bestride et offentligt hverv af frygt for trusler, intimidering eller chikane rettet mod dem selv eller deres familie. Samlet set kan det potentielt udfordre og medvirke til at erodere centrale forudsætninger for demokratiet.

Krigen i Ukraine

CTA vurderer, at krigen i Ukraine på nuværende tidspunkt ikke har direkte indflydelse på terrortruslen i Danmark, men krigen udgør aktuelt en destabiliserende faktor, der har potentiale til at påvirke udviklingen i trusselsbilledet i Europa via fx økonomisk recession, energi- og forsyningsproblematikker, misinformation samt fremmedkrigerproblematikker. På sigt kan terrortruslen i Europa, herunder i Danmark, bl.a. blive påvirket via ekstremistiske aktørers erhvervelse af våben, der i dag finder anvendelse i krigen i Ukraine, med henblik på at ramme mål i Europa.

Vurderingen er baseret på efterretninger, der er blevet behandlet før den 1. marts 2023.

God læselyst.

Michael Hamann

Chef for CTA

Definitioner

TERRORTRUSSELSNIVEAU

CTA anvender følgende trusselsniveauer (fremhævet med **BRUN** i teksten):

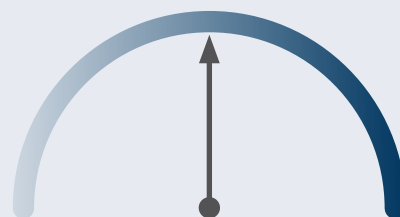
- **Meget alvorlig** - Der er en specifik trussel. Der er kapacitet, hensigt, planlægning og mulig iværksættelse.
- **Alvorlig** - Der er en erkendt trussel. Der er kapacitet, hensigt og planlægning.
- **Generel** - Der er kapacitet og/eller hensigt og mulig planlægning.
- **Begrænset** - Der er en potentiel trussel. Der er begrænset kapacitet og/eller hensigt.
- **Minimal** - Der er ingen indikationer på en trussel. Enten hensigt, kapacitet eller begge dele er ikke erkendt.

SANDSYNLIGHEDSGRADER

CTA anvender følgende sandsynlighedsgrader (fremhævet med **BLÅ** i teksten):

- **Meget sandsynligt** >= 85%
- **Sandsynligt** 60-85%
- **Muligt** 40-60%
- **Mindre sandsynligt** 15-40%
- **Usandsynligt** <= 15%

BEGREB	DEFINITION
Terrorisme	CTA definerer terrorisme i overensstemmelse med straffelovens § 114.
Vesten	Nordamerika, Australien, New Zealand og Europa, eksklusiv Rusland, Hviderusland, Tyrkiet og Kaukasus.
Udrejst	En privatperson, der er rejst til en konfliktzone med henblik på at støtte en af de stridende parter uden nødvendigvis at deltage i kamphandlinger.
Kapacitet	Udtryk for en overensstemmelse mellem en persons tilgængelige midler og evnen (uddannelse, færdigheder, logistik osv.) til at anvende disse til et terrorangreb.
Intention	Viljen til at bringe en given kapacitet i spil over for et givent mål eller en given målgruppe.
Ekstremisme	Vilje til at anvende vold eller andre ulovlige handlinger for at ændre eksisterende samfundsforhold.
Radikalisering	En dynamisk proces, hvor en person i stigende grad accepterer anvendelse af vold til at opnå politiske, religiøse eller ideologiske mål.
Soloterrorist	En person, der begår terrorangreb på egen hånd, mens planlægning, træning mv. kan involvere andre personer.
Inspireret angreb	Gerningspersonen er inspireret af militant islamisme eller politisk ekstremisme og planlægger angreb på egen hånd.
Understøttet angreb	Gerningspersonen er i direkte kontakt med én eller flere personer, der vejleder eller på anden vis understøtter angrebsplaner.
Dirigeret angreb	Et angreb sanktioneres af og/eller planlægges med mandat fra en terrorgruppes ledelse.

Hybridisering

Hybridisering defineres af CTA som en proces, hvorigenem sammenblandinger af forskellige ideologier, verdenssyn eller miljøer fører til nye ekstremistiske narrativer og handlemåder hos enkeltpersoner, grupper eller miljøer. Tendensen, som fortsat er i udvikling, introduceres som noget nyt i denne VTD.

De vestlige samfund har over en længere årrække gennemgået ændringer, der har styrket forudsætningerne for hybridisering. Store traditionelle fællesskaber spiller en mindre fremtrædende rolle, og der er i samfundet en stigende accept af og fokus på individuelle behov, hvilket har gjort det mere legitimt at gå egne veje. Samtidig har den teknologiske udvikling og internettet gjort det nemmere og hurtigere at finde inspiration til at sammensætte samt videreformidle egendefinerede verdens- og fjendebilleder. Desuden kan de ekstremistiske miljøer inspireres af hinanden på tværs af ideologi, religion og verdenssyn, idet mange ekstremister oplever en fælles fremmedgørelse fra herskende normer og det politiske system. Som eksempel kan nævnes visse højreekstremisters og militante islamisters ensartede syn på kønsroller og demokrati. Disse forhold er med til at skabe grobund for flere nye løst sammensatte fællesskaber, hvis narrativer præges af dominerende ideologiske og religiøse

forestillinger, men som suppleres med fx fjendebilleder, konspirationsteorier og fremgangsmåder, der ikke nødvendigvis flugter dermed.

Hybridisering kan finde sted blandt såvel enkeltpersoner som grupper. Processen kan antage mange former og spænde fra tæt sammenkobling af ideologi, religion og verdenssyn over gensidige samarbejdsrelationer til ensidig inspiration. CTA vurderer, at hybridisering på nuværende tidspunkt især tager udgangspunkt i den sidstnævnte kategori, hvor voldsfascination, æstetik, metoder, propagandaudtryk og angrebsmodus inspirerer på tværs af ekstremismeformer og miljøer. Eksempelvis har højreekstremister i flere tilfælde ladet sig inspirere af og anvendt militante islamisters æstetik og angrebsmodus.

Dernæst kan en person eller en gruppe indgå i praktisk samarbejde med andre ekstremister om emner, fjendebilleder eller metoder, de ser ens på, uden dog at tilegne sig hinandens verdenssyn. CTA vurderer, at denne form for samarbejde primært finder sted i tilfælde, hvor ekstremister har verdenssyn og fjendebilleder, der har betydelige overlap. Det er således **sandsynligt**, at fx højreekstremistiske grupper eller individer indgår samarbejde med antimyndighedsekstremister. Derimod er det

mindre sandsynligt, at højreekstremister indgår samarbejde med venstreekstremister.

CTA vurderer, at grupper og individer, der har en fast forankret ideologisk identitet, er mindre tilbøjelige til at sammenblande deres ideologi med andre ekstremistiske ideologier. Det er således sjældent, at personer eller grupper blander eller støtter flere forskellige ideologier samtidig, eller foretager et tydeligt skift fra én ideologi til en anden inden for kort tid.

Tendensen til hybridisering øger ikke automatisk terrortruslen. CTA vurderer dog, at hybridiseringstendenser overordnet set kan medføre et stigende antal af mødesteder og kontaktheder for ekstremister, særligt online, og dermed øge mulig inspiration på tværs af ekstremistiske miljøer. Med en større kontaktheder bliver deltagelse i ekstremistiske fællesskaber tilgængelig for flere individer, og risikoen for, at en voldsparat og voldsfascineret person begynder at følge en ekstremistisk dagsorden, stiger. Tiltagende hybridisering medfører desuden øget risiko for, at der på kort tid opstår en ny variant af et narrativ med potentiale for voldsanvendelse. ■

PROBLEMATIKKER I RELATION TIL PSYKISKE LIDELSER

I de senere år har trusselsbilledet været domineret af simple terrorangreb planlagt og gennemført af soloterrorister. Flere af angrebene har været udført af personer med psykiske lidelser. Dette har været med til at aktualisere problematikken om psykiske lidelser i indsatsen mod terror blandt radikaliserede personer på tværs af ideologier og narrativer.

En persons mentale tilstand og eventuelle psykiske lidelser kan have stor betydning for dennes adfærd og motivation til at handle. For nogle radikaliserede personer er en psykisk lidelse tæt forbundet med deres ekstremistiske tankesæt, mens den for andre kan være en begrænsende faktor for radikalisering eller slet ikke relateret hertil. En psykisk lidelse er ikke nødvendigvis udslagsgivende for en persons evne og vilje til at begå terror, men er én af flere faktorer, der kan være med til at indlede eller intensivere et radikaliseringsforløb. Det er i nogle tilfælde en skærpende omstændighed for truslen, at psykiske lidelser kan forekomme i samspil med andre risikofaktorer såsom social isolation, marginalisering eller væsentlige livsændringer.

Tilstedeværelsen af psykiske lidelser hos en gerningsperson kan gøre det vanskeligt for myndighederne at vurdere, hvorvidt personens voldelige handlinger udgør terror.

Visse psykisk uligevægtige eller meget sårbare og påvirkelige personer kan opfatte andre personers truede eller fjendtlige indlæg på fx sociale medier som en opfordring til eller legitimering af en konkret voldelig handling. Disse personer vil desuden kunne opfatte en voldelig handling rettet mod fx en offentlig person som en måde at opnå status på og blive anerkendt i et større fællesskab.

Et eksempel, hvor en gerningsperson med psykisk lidelse anvender fremgangsmåder, som kendes fra terrorangreb, uden at handlingerne nødvendigvis er udtryk for et politisk, ideologisk og/eller religiøst motiv, var angrebet i Kongsberg i Norge den 13. oktober 2021. Her angreb en gerningsperson tilfældigt forbipasserende med kniv med fem dødsfald til følge.

01

DEFINITION

Militant islamisme er en fortolkning af islamistisk ideologi, der legitimerer anvendelse af vold for at opnå politiske, religiøse eller ideologiske mål.

Militant islamisme

CTA vurderer, at terrortruslen mod Danmark fra militante islamister er i niveauet **alvorlig**. Trusselsbilledet er fortsat præget af tilstedeværelsen af militant islamistiske sympatisører i Danmark, som kan have intention om at begå terrorhandlinger i Danmark, og som finder inspiration hos transnationale militant islamistiske grupper som Islamisk Stat og al-Qaida. Personerne kan bl.a. blive inspireret af opfordringer til angreb i militant islamistisk propaganda eller via transnationale kontakter fx via online-platforme. Online-platformene giver også rum til en ny generation af unge personer med sympati for militant islamisme, for hvem de virtuelle rum er naturlige mødesteder og fællesskaber på tværs af sproglige og geografiske skel. I forlængelse heraf vurderer CTA, at radikalisering og rekruttering i stigende grad foregår virtuelt. I december 2022 blev der afsagt dom i den seneste sag i Danmark om forsøg på terror. Her blev en person kendt skyldig og idømt 16 års fængsel. Den dømte blev anholdt i februar 2021, og der verserer i Danmark aktuelt ikke nyere sager om forsøg på angrebsplanlægning.

Det mest sandsynlige militant islamistiske terrorangreb i Danmark er et angreb, der udføres af en soloterrorist eller en mindre gruppe med lettilgængelige midler, skydevåben eller hjemmelavede bomber. Militante islamisters måludpegning følger ikke et ensartet og forudsigeligt forløb, men kan ændre sig i løbet af planlægningsfasen. Derudover afværiges terrorangreb ofte inden det endelige mål for angrebet er fastlagt. Måludpegningen kan desuden påvirkes af bl.a. opfordringer i ekstremistisk propaganda og aktuelle dagsordener, copycat-effekt, personlige netværk og præferencer samt angrebsplanlæggerens kapacitet. CTA vurderer, at de mest sandsynlige mål for et militant islamistisk terrorangreb i Danmark, i ikke prioriteret rækkefølge, er symbolmål, herunder jødiske mål, LGBT+-mål eller myndighedsmål, samt ubeskyttede civile mål, såsom et offentligt befærdet sted. Der har det seneste år været et skærpet negativt fokus på LGBT+-miljøet fra militante islamister i bl.a. Vesten. Angrebet i Oslo den 25. juni 2022, som bl.a. var rettet mod LGBT+-lokalteter, understreger tendensen.

TRUSLEN FRA ISLAMISK STAT OG AL-QAIDA MOD VESTEN

FE vurderer i **Udsyn 2022**, at Islamisk Stat, al-Qaida og deres tilknyttede undergrupper stadig har en strategisk ambition om at udføre angreb i Vesten. Ifølge FE er det dog **mindre sandsynligt**, at terrorgrupperne i de nærmeste år har kapacitet til at planlægge og gennemføre store koordinerede terrorangreb i Vesten som eksempelvis Islamisk Stats angreb i Paris i november 2015. Det skyldes bl.a., at dele af Islamisk Stats netværk i og omkring Europa sandsynligvis er blevet svækket på kort sigt som følge af kontraterroroperationer og anholdelser de seneste år. Islamisk Stat og al-Qaida vil fortsætte med at opfordre sympatisører, også i Vesten, til at udføre angreb på egen hånd. Udsyn kan findes på www.fe-ddis.dk.

1.1 Udviklingen i Vesten

Det er fortsat **mindre sandsynligt**, at militant islamistiske grupper har kapacitet til at gennemføre større koordinerede terrorangreb i Vesten. Både Islamisk Stat og al-Qaida har dog fortsat en stærk intention om at gennemføre angreb i Vesten. Samtidig har fx Talibans magtovertagelse i Afghanistan i august 2021 samt udviklinger flere steder i verden givet større manøvrerum til militant islamistiske grupper. Det er **sandsynligt**, at nogle grupper udnytter det manøvrerum til at dirigere eller understøtte forsøg på angreb mod mål i Vesten. Antallet af gennemførte og afværgede angreb i Vesten i 2021 og 2022 ligger på samme niveau, hvilket understreger militante islamisters vedvarende ønske om at ramme mål i Vesten, herunder i Danmark.² Det er fortsat den dominerende tendens, at militant islamistiske terrorangreb planlægges og gennemføres af enkeltpersoner på egen hånd og med simple midler eller skydevåben.

TERRORTRUSLEN FRA SHIAMUSLIMSKE EKSTREMISTER

Historisk set har militant islamistiske shiamuslimske grupper eller enkeltpersoner kun udført få angreb i Vesten, typisk som led i nationale konflikter eller som reaktion på opfattede krænkelser af islam. De shiamuslimske militant islamistiske miljøer i Danmark er langt mindre end de sunnimuslimske. Det er **mindre sandsynligt**, at disse miljøer påvirker det militant islamistiske trusselsbillede i Danmark i det kommende år.

²) Det skal bemærkes, at opgørelser over antallet af afværgede og gennemførte terrorangreb i Vesten kan variere afhængigt af opgørelsesmetode og tilgængelige oplysninger.

FOTO: ADOBE STOCK

1.2 Miljøer

Militante islamister i Danmark bevæger sig ind og ud af fysiske miljøer og virtuelle netværk, hvor sympati for militant islamisme er udbredt, og hvor der er opbakning til militant islamistiske grupper i udlandet. I såvel de fysiske miljøer som i de virtuelle netværk findes der både mænd og kvinder, om end der er en klar overvægt af mænd.

De fysiske militant islamistiske miljøer eksisterer hovedsageligt i og omkring de større danske byer. Der er typisk tale om kønsopdelte, multietniske sunnimuslimske miljøer bestående af mindre grupper af personer i 20'erne og 30'erne. Her pågår der aktiviteter af social og religiøs karakter samt deling af ekstremistisk propagandamateriale. Miljøerne kan fungere som "ekkokamre", hvor deltagerne uimodsagt kan opbygge, bekræfte og forstærke hinanden i et militant islamistisk verdenssyn. Der hersker en betydelig grad af sikkerhedsbevidsthed i både de fysiske miljøer og i de virtuelle netværk.

CTA vurderer, at de fysiske miljøer fortsat fungerer som samlingssteder for militante islamister samtidig med, at virtuelle netværk i stigende grad udøver en lignende funktion. Visse virtuelle kommunikationsplatforme tillæ-

der en relativt høj grad af anonymitet, hvor militant islamistiske budskaber og propaganda er nemme at tilgå, diskutere og sprede. De virtuelle netværk går på tværs af alder, etnicitet og nationalitet, og netværkene anvendes til udveksling af informationer om våben, bombe- og angrebsmanualer, der kan tjene til gensidig inspiration og kapacitetsopbygning. CTA vurderer på den baggrund, at radikaliserings og rekruttering i stigende grad foregår virtuelt, og at denne tendens vil fortsætte det kommende år.

CTA vurderer, at unge i Vesten i særlig grad er i risiko for at blive eksponeret for militant islamistisk materiale online grundet tilgængeligheden af materialet på både gængse og nicheprægede sociale medier, spilplatforme og kommunikationsplatforme, som unge er fortrolige med. Virtuelle netværk udviser de geografiske og aldersmæssige barrierer, der kan være til stede i fysiske miljøer, hvormed der i Vesten ses eksempler på stadig yngre radikaliserede personer.

CTA vurderer, at der findes relationer mellem personer fra det kriminelle miljø og militant islamistiske miljøer. Sådanne relationer skyldes i de fleste tilfælde en fælles

FÆNGSELSPROBLEMATIKKER

Den daværende justitsminister nedsatte i december 2020 en tværministeriel indsatsgruppe (Bjelkegruppen), som skal komme med anbefalinger til at styrke indsatsen over for terrordømte og andre radikaliserede personer, både under afsoning og i forbindelse med løsladelse. Den første af to rapporter udarbejdet af Bjelkegruppen kan læses på Justitsministeriets hjemmeside. Heri fremgår bl.a. følgende forhold med relevans for trusselsbilledet på fængselsområdet.

Udviklingen på området er præget af en årrække med et historisk højt antal sigtelser og domme i terror-sager både i Danmark og i flere andre europæiske lande. I de kommende år løslades der et stort antal terrordømte i Danmark og i andre europæiske lande, som efter løsladelse vil være i stand til at rejse til Danmark. Der kan udgå en terrortrusel fra terrordømte og andre radikaliserede indsatte i danske fængsler og arresthuse både under afsoning, kort tid efter løsladelse og på længere sigt. Truslen kan omhandle planlægning af terrorangreb, radikalisering af andre personer og på længere sigt propagandavirk-somhed, logistisk støtte, terrorfinansiering og anden terrorrelateret virksomhed.

CTA vurderer, at såvel de terrordømte som andre radikaliserede indsatte profiler er blevet mere komplekse og diverse, hvorfor myndighederne i de kommende år vil skulle imødegå trusler fra forskellige og nye typer af terrordømte og radikaliserede løsladte. Dette gør sig bl.a. gældende i relation til personernes kapacitet, netværk, ideologiske tilknytning, psykologiske profiler samt den alders- og kønsmæssige fordeling.

fortid eller familiære bånd og kan øge militante islami-sters kapacitet til at udføre terrorangreb med skydevåben og sprængstoffer i Danmark.

Herudover vurderer CTA, at det skærper truslen, hvis personer med sympati for militant islamisme færdes i kriminelle miljøer med en høj grad af voldsparathed og adgang til våben. CTA vurderer dog, at personer i de organiserede kriminelle miljøer i Danmark først og fremmest er motiveret af at tjene penge og opnå personlig status. Der er derfor en generel modvilje mod at pådrage sig det myndighedsfokus, som det afstedkommer at være involveret i terrorrelaterede aktiviteter. ■

1.3 Betydningen af opfattede krænkelse af islam for terrortruslen

CTA vurderer fortsat, at militant islamistisk opmærksomhed på sager om opfattede krænkelse af islam i Danmark eller i andre lande i Vesten kan få betydning for terrortruslen rettet mod enkeltpersoner og lokaliteter i Danmark, mod Danmark generelt og mod danske interesser i udlandet. De såkaldte tegningsager i henholdsvis 2005 og 2008, hvor avisen Jyllands-Posten i 2005 bragte en række satiretegninger, og hvor flere danske medier genoptrykte de samme tegninger i 2008, er fortsat referencpunkt for militante islamister. Ved danske domstole er der i årene 2019-2021 afgjort tre terror-sager mod herboende militante islamister, hvor der på forskellig vis har været fokus på krænkelse-sager fra Danmark. Der har i 2022 været flere referencer i militant islamistisk propaganda og på onlinefora til både historiske og nyere krænkelse-sager i Vesten, herunder også til danske krænkelse-sager, hvilket stadig kan inspirere personer til at udføre angreb.

CTA vurderer, at betydningen for terrortruslen i høj grad afhænger af den eksponering, de konkrete krænkelse-sager opnår i både nationale og internationale redaktionelle medier, på sociale medier og i militant islamistisk propaganda. Nogle sager får aldrig opmærksomhed i de militant islamistiske miljøer i Danmark og i udlandet, mens andre sager opnår en betydelig negativ opmærksomhed, herunder med planlægning og gennemførelse af militant islamistiske terrorangreb rettet mod mål i Vesten. Det så man senest i forbindelse med flere koranafbrændinger i bl.a. Sverige og Danmark i begyndelsen af 2023, som medførte betydelig negativ opmærksomhed fra blandt andre militante islamister, herunder i form af målrettet propagandafokus og et større antal trusler. CTA vurderer, at de seneste sager kan blive referencepunkt for militante islamister i lighed med fx tegningsagerne, og dermed få betydning for truslen rettet mod enkeltpersoner eller mod Danmark generelt.

Angrebet på forfatteren Salman Rushdie i august 2022 i USA havde bl.a. baggrund i en sag om opfattede krænkelse af islam tilbage fra 1989. Angrebet understreger, at eventuelle reaktioner relateret til krænkelse-sager og så vil kunne finde sted med en betydelig forsinkelse. ■

PROPAGANDA

Der bliver fortsat udgivet propaganda-materiale, selvom Islamisk Stat og al-Qaida ikke har kapacitet til at udgive propaganda målrettet et internationalt publikum på samme niveau og med samme frekvens som tidligere. Militante islamister cirkulerer stadig propaganda både af nyere og ældre dato via internettet, hvilket medvirker til at inspirere og radikalisere personer i Vesten og i Danmark. Der er både tale om officiel propaganda, der produceres og distribueres af gruppernes mediebureauer, og særligt for Islamisk Stat også materiale udarbejdet af sympatisører.

TRUSLEN FRA TILREJSENDE

Radikaliserede enkeltpersoner og mindre grupper af personer bosat i andre lande, i første række Danmarks nabolande, kan også udgøre en terrortrussel mod Danmark. Antallet af sager, hvor personer bosat i udlandet rejser til Danmark med henblik på at gennemføre et terrorangreb, har historisk været højere i Danmark end i andre europæiske lande. CTA vurderer, at det primært skyldes de danske tegningesager og tilstedeværelsen af mål i Danmark, som har haft en central rolle i sagen.

Truslen fra militante islamister bosat i andre vestlige lande kan udgå fra personer med en tilknytning til Danmark, men det kan også være personer bosat i udlandet uden nogen form for tilknytning til Danmark.

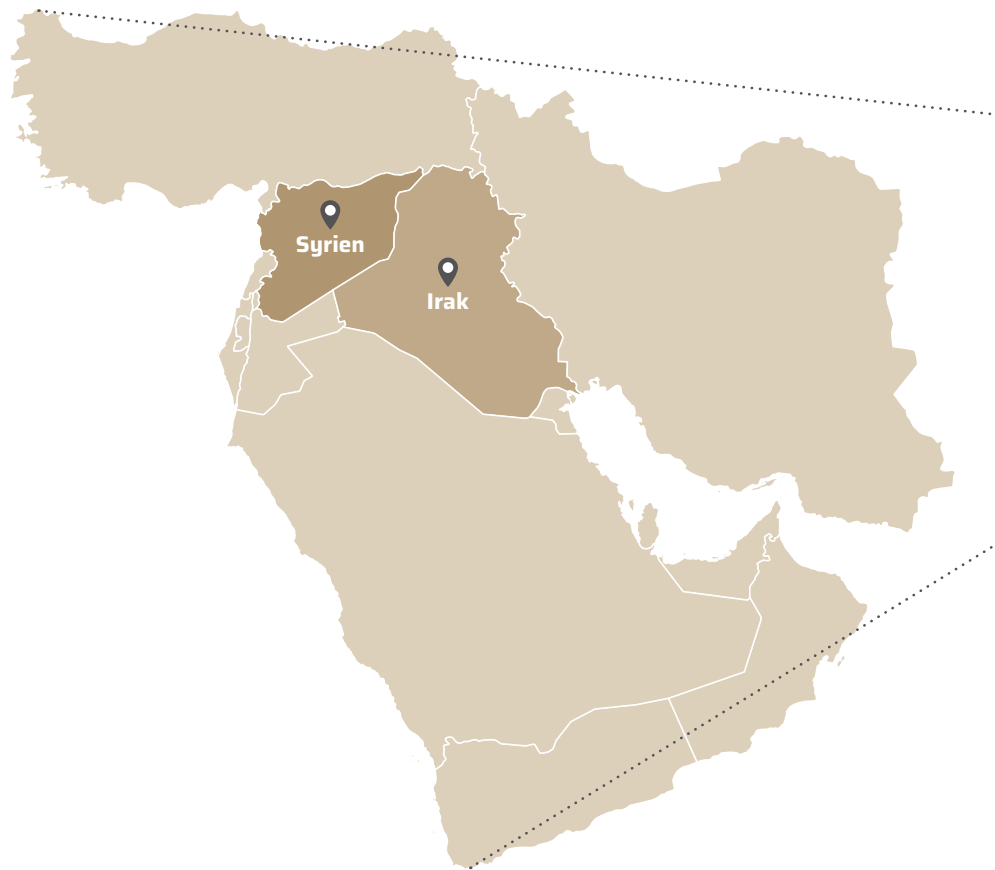
1.4 Udlændingeområdet

Der kan udgå en terrortrussel fra radikaliserede asylansøgere, afviste asylansøgere, anerkendte flygtninge samt migranter, der opholder sig i Danmark, og som påbegynder eller fortsætter en radikaliseringsproces efter ankomsten til Europa. Der kan desuden være tale om enkeltpersoner eller mindre grupper, der er tilrejst med det forsæt at begå terrorangreb i Europa enten inspireret eller dirigeret af en militant islamistisk gruppe. Udnyttelse af flygtninge- og migrantruter har tidligere indgået som et centralt element i angrebsplanlægning fra Islamisk Stat mod mål i Europa, og det er **muligt**, at militante islamister fortsat har intention om at udnytte aktuelle ruter.

Det er **muligt**, at enkelte udviste udlændinge med sympati for militant islamisme, og hvis udsendelse fra Danmark ikke kan effektueres, udgør en terrortrussel. Dette

gælder også udlændinge på tålt ophold i Danmark, personer udvist på grund af fare for statens sikkerhed m.fl. Der er en koncentration af tidligere terrordømte og andre muligt radikaliserede løsladte, som er udvist i forbindelse med dom, på Udrejsecenter Kærshovedgård.

Det er **sandsynligt**, at nogle udviste terrordømte og personer med sympati for militant islamisme vil søge at etablere nye netværk eller styrke eksisterende netværk med ligesindede under ophold på Udrejsecenter Kærshovedgård. Kontakten er ikke nødvendigvis drevet af en interesse for militant islamisme og kan eksempelvis være motiveret af en fælles fortid og/eller sammenlignelige livssituationer. CTA vurderer, at personer på udrejsecentret kan være særligt modtagelige over for radikalisering og påvirkning fra militant islamistiske dagsordener. ■

1.5 Udrejste og tilbagevendte fra Syrien/Irak

CTA vurderer, at der siden sommeren 2012 er udrejst et større antal personer fra Danmark til konfliktområdet i Syrien/Irak.³ CTA er ikke bekendt med, at der siden 2016 er udrejst personer fra Danmark til konfliktområdet.

Ca. en tredjedel af de udrejste er omkommet i konflikten og ca. halvdelen er på nuværende tidspunkt vendt tilbage til Danmark eller andre lande uden for konfliktzonen. Alle voksne, der er returneret til Danmark siden 2016, er dømt eller under retsforfølgelse for forbrydelser begået i forbindelse med deres ophold i konfliktzonen. Senest blev en tilbagevendt kvinde ved endelig dom i november 2022 fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 114 e og § 114 j og idømt fire års ubetinget fængsel. Herudover er der i februar 2023 faldet dom i endnu en sag vedrørende en tilbagevendt kvinde. Denne dom er anket.

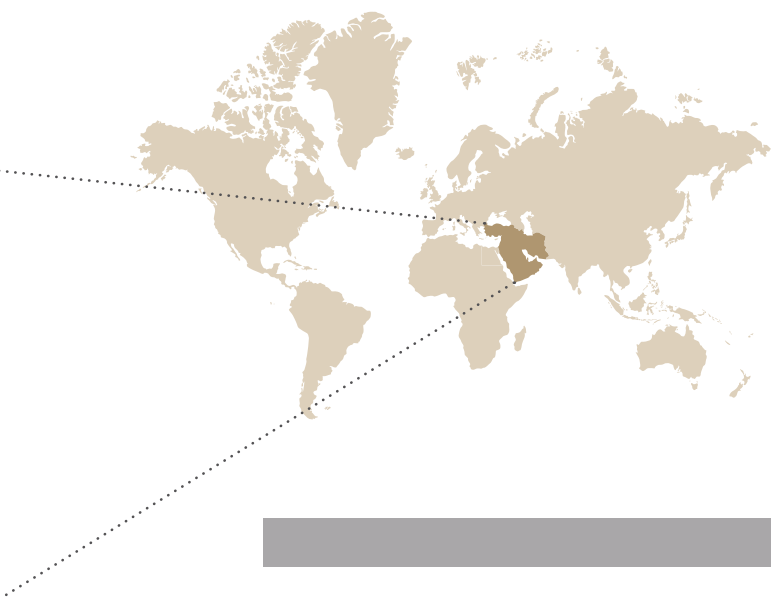
Ifølge tilgængelige oplysninger befinder der sig aktuelt fortsat ca. en femtedel af de udrejste fra Danmark i konfliktzonen eller omkringliggende lande, herunder også børn af udrejste. CTA vurderer, at særligt Idlib-provinsen i Syrien fortsat huser flere udrejste, herunder også udrej-

ste fra Danmark. CTA vurderer endvidere, at flere af de udrejste, som har forladt konfliktzonen, aktuelt opholder sig i blandt andet Tyrkiet.

Generelt vurderer CTA, at det vil være vanskeligt for de personer, der er eller har været udrejst fra Danmark til Syrien/Irak, og som aktuelt befinder sig i konfliktzonen, at vende tilbage til Danmark på kort sigt uden bistand fra danske eller andre landes myndigheder.

Flere af de udrejste fra Danmark tog børn med til konfliktzonen, og nogle har fået børn under deres ophold i konfliktzonen. Ifølge tilgængelige oplysninger opholder der sig ca. 35 børn af udrejste i konfliktzonen eller i omkringliggende lande, som har en forælder, der havde dansk statsborgerskab ved barnets fødsel. Der er herudover oplysninger om, at ca. 10 børn af personer, som har haft opholdstilladelse i Danmark, også opholder sig i eller omkring konfliktzonen. Af de samlede ca. 45 børn af personer udrejst fra Danmark opholder ca. 10 sig i lejrene i det nordøstlige Syrien med deres mødre, som ikke er danske statsborgere.

Enkelte af de personer, der er eller har været udrejst fra Danmark til konfliktzonen i Syrien/Irak, kan udgøre en trussel mod Danmark eller mod danske interesser i udlandet. Det er ligeledes **muligt**, at personer udrejst fra andre lande end Danmark, herunder fra andre europæiske lande, vil udgøre en trussel mod Danmark og danske interesser i udlandet.

Hvorvidt en person, som udrejser med det formål at støtte en militant islamistisk dagsorden, udgør en terrortrussel mod Danmark eller danske interesser, beror på en konkret vurdering af den enkeltes eventuelle hensigt om og kapacitet til at angribe danske mål. Herunder tilknytning til militant islamistiske grupper samt personens eventuelle våbentræning og deltagelse i kamphandlinger. Ifølge CTA's oplysninger fandt det senest gennemførte terrorangreb i Vesten, der involverede gerningspersoner tilbagevendt fra konfliktzonen i Syrien/Irak, sted i 2016 i Belgien.

Det er **usandsynligt**, at der aktuelt udgår en terrortrussel fra børn af personer udrejst fra Danmark til konfliktzonen. Det hænger først og fremmest sammen med børnenes

generelt lave alder, herunder at hovedparten af børnene aktuelt er under seks år gamle. Ingen større børn opholder sig ifølge PET's oplysninger i al-Hawl eller Roj-lejren. Det er CTA's generelle vurdering, at større børn, der rejser ind i Danmark fra konfliktzonen eller fra lejre, kan udgøre en terrortrussel på grund af indoktrinering eller anden påvirkning. Det er i den forbindelse CTA's vurdering, at risikoen for indoktrinering forøges, jo længere tid børn opholder sig i et radikaliseret miljø, som fx lejrene i det nordøstlige Syrien. Terrortruslen fra de udrejstes børn beror på en konkret og individuel vurdering af det enkelte barn.

Truslen fra udrejste fra Danmark, herunder fra de udrejstes børn, der returnerer til Danmark, vil bl.a. kunne påvirkes af, hvorledes de modtages af de hjemlige myndigheder, herunder om de tilbydes forebyggende socialfaglig støtte.

Forholdene i lejrene i det nordøstlige Syrien er forværret i de seneste år, ikke mindst i forhold til øget kriminalitet og vold. I al-Hawl-lejren er der eksempelvis ifølge FN begået 42 drab alene i perioden fra januar til november 2022. I 2022 er det lykkedes et antal kvinder at flygte fra al-Hawl-lejren, nogle af dem ledsaget af børn, dog ikke kvinder med tilknytning til Danmark. CTA vurderer, at det også fremover vil kunne lykkes kvinder med eller uden børn at flygte fra al-Hawl-lejren. Det er **mindre sandsynligt**, at det vil lykkes kvinder at flygte fra Roj-lejren, da sikkerheden her er højere. Desuden rapporteres om flugtforsøg fra de kurdisk-kontrollerede fængsler i det nordøstlige Syrien. I januar 2022 undslap et antal indsatte i forbindelse med et større angreb udført af Islamisk Stat på Ghuwayran-fængslet i Syrien. Det er **sandsynligt**, at der det kommende år vil være tilfangetagne mænd med tilknytning til militant islamistiske grupper, som forsøger at flygte fra fængsler i det nordøstlige Syrien. CTA vurderer dog, at det også fremover vil være vanskeligere at flygte fra fængsler end fra lejre. ■

---

3) *Baseret på tilgængelige oplysninger vurderer CTA, som tidligere, at minimum 161 personer er udrejst til konfliktzonen i Syrien/Irak siden 2012. CTA bemærker, at informationsindhentning i konfliktområder generelt er udfordrende.*

FOTO: ALEKSI-RAISA - UNSPLASH

1.6 Terrorfinansiering

CTA vurderer, at terrorfinansiering fra personer i Danmark primært tilgår militant islamistiske grupper i Syrien, Irak, Somalia og Tyrkiet samt i mindre grad Afghanistan, Libanon og Palæstina. Terrorfinansiering er med til at opretholde terrorgrupper og fremme deres virke. Tilførsel af finansielle ressourcer forbedrer terrorgruppers mulighed for at udføre operationer samt rekruttere og fastholde medlemmer.

Islamisk Stat besidder formodentlig stadig væsentlige økonomiske reserver, men gruppens indtægter og udgifter er reduceret markant efter tabet af territorium i Syrien og Irak. Det er derfor **sandsynligt**, at ekstern finansiering, herunder til enkeltpersoners underhold i konfliktzoner, vil have en relativt større betydning for Islamisk Stat end tidligere.

CTA vurderer, at Islamisk Stat i stigende grad vil forsøge at udnytte kryptovaluta til at tiltrække donationer. Herudover forsøger terrorgrupper til stadighed at finde nye finansieringsmuligheder, herunder via organiseret narkokriminalitet i udlandet.

I Danmark er der de seneste år faldet dom i flere sager, hvor personer er blevet dømt efter straffelovens bestemmelser om finansiel støtte til terrorisme. Fælles for sagerne er, at terrorfinansieringen foregik ved at overføre midler for at understøtte specifikke enkeltpersoner og mindre personnetværk. I november 2022 blev fire personer dømt for bl.a. terrorfinansiering ved at have overført adskillige beløb til to danske udrejste, der havde tilsluttet sig Islamisk Stat i Syrien/Irak i perioden fra 2013 til 2017. ■

1.7 Terrortruslen mod danske interesser i udlandet

CTA vurderer generelt, at danske diplomatiske repræsentationer og anden dansk tilstedeværelse i udlandet, herunder ansatte i danske virksomheder, vil kunne blive opfattet som symbolmål, der giver mulighed for at ramme Danmark uden at foretage angreb i Danmark.

CTA vurderer, at militant islamistiske grupper i en række lande fortsat har intention om at angribe vestlige, herunder danske, personer og mål uden for Vesten. Terrortruslen retter sig både mod mål som diplomatiske repræsentationer og mod virksomheder, NGO'er og turister.

CTA har dog ikke kendskab til, at der i 2022 er gennemført eller forsøgt gennemført terrorangreb mod danskere eller mod danske interesser i lande uden for Vesten. CTA har kun kendskab til få gennemførte angreb eller forsøg på angreb mod vestlige civile personer i lande uden for Vesten. Dette kan bl.a. skyldes, at der, hvor der er en væsentlig terrortrussel, ofte er en begrænset tilstedeværelse af vestlige interesser. ■

TRUSLEN MOD VESTLIGE INTERESSER UDEN FOR VESTEN

FE vurderer i **Udsyn 2022**, at både Islamisk Stat og al-Qaida vil fortsætte med at styrke deres undergrupper og deres handlerum i en række lande uden for Vesten. Islamistiske terrorgrupper er i dag til stede i flere lande i Afrika, Mellemøsten og Asien end for et årti siden. Forankring i lokale konflikter gennem undergrupper vil således også i de kommende år være hovedprioriteten for begge grupper.

Islamisk Stats ledelse befinder sig i Syrien og Irak, hvor den vil have fokus på at genvinde sin tidligere styrke og bekæmpe lokale sikkerhedsstyrker og myndigheder. Islamisk Stat har sandsynligvis nedprioriteret terrorangreb mod de få tilbageværende vestlige mål i Syrien og Irak.

I Afghanistan vil Islamisk Stats undergruppe, Islamisk Stat i Khorasan-provinsen (ISKP), primært bruge sine ressourcer på at angribe Taliban og shiamuslimske mål. ISKP har dog ambitioner om at udføre angreb uden for Afghanistan, også mod vestlige mål. Gruppen udgør således i stigende grad både en regional og en global terrortrussel. Al-Qaida er afhængig af Talibans goodwill i Afghanistan, og det er derfor **mindre sandsynligt**, at al-Qaida på kort sigt vil gennemføre angreb mod vestlige interesser, som kan spores tilbage til deres netværk i Afghanistan. Udsyn kan findes på www.fe-ddis.dk.

FOTO: ADOBE STOCK

02

DEFINITION

Højreekstremisme er en fællesbetegnelse for de forskellige politiske holdninger, der ligger yderst til højre i det politiske spektrum, og som indeholder accept af anvendelsen af vold for at opnå politiske mål.

Højre- ekstremisme

CTA vurderer, at terrortruslen fra højreekstremister i Danmark er i niveauet **generel**. Trusselsbilledet er præget af udviklingen i den virtuelle verden, hvor der kontinuerligt opstår nye grupper og mødesteder, som formidler stadigt mere ekstreme, voldsfremmende narrativer, der i stigende grad inspireres af konspirationsteorier. Samtidig ses tendenser til hybridisering blandt danske højreekstremister, der aktuelt i øget omfang abonnerer på klassiske antimyndighedsektremistiske fjendebilleder som staten og "systemet". CTA vurderer, at der er et stigende antal danske mindreårige i virtuelle højreekstremistiske internationale miljøer, herunder unge med psykiske lidelser eller andre sårbarhedsproblematikker.

Det mest sandsynlige højreekstremistiske terrorangreb i Danmark er et angreb, der udføres af en soloterrorist eller en mindre gruppe af personer, der er radikaliseret online og/eller befinder sig i periferien af et højreekstremistisk fysisk miljø. CTA vurderer på den baggrund, at der udgår en særlig trussel fra personer, der er sårbare over for radikaliseret, og som kan finde identitet, inspiration og fællesskabsfølelse i højreekstremistiske virtuelle miljøer. Højreekstremisters måludpegning følger ikke et ensartet og forudsigeligt forløb. Målet kan ændre sig i løbet af planlægningsfasen og påvirkes bl.a. af propaganda, aktuelle dagsordener, copy-cat-effekt, personlige netværk og præferencer samt angrebsplanlæggerens kapacitet.

CTA vurderer, at de mest sandsynlige mål for et højreekstremistisk terrorangreb i Danmark, i ikke prioriteret rækkefølge, er muslimske mål, jødiske mål, LGBT+-mål, myndighedsmål og/eller kritisk infrastruktur, samt personer og grupper, der opfattes som en trussel mod hvide befolkningsgrupper.

2.1 Udviklingen i Vesten

Truslen i Vesten er fortsat betydelig. Antallet af højreekstremistiske angreb i Vesten har generelt fluktueret over tid, men der har i det seneste år ikke været større angreb, som har inspireret til efterfølgende copycat-angreb. Alle gennemførte højreekstremistiske terrorangreb i 2021 og 2022 blev udført af soloterrorister. I sager om afværgede terrorangreb var der ligeledes primært tale om soloaktører.

Mange højreekstremister er i dag unge mænd, der er vokset op med den virtuelle verden som naturligt mødested, og som er fortrolige med teknologi. Samtidig bevæger de sig vedvarende og problemfrit mellem og til nye onlinefora og -platforme. CTA vurderer på den baggrund, at nye højreekstremistiske miljøer, både internationalt og i Danmark, i stadig højere grad vil opstå og udvikle sig på virtuelle platforme. CTA vurderer desuden, at ekstremistiske internationale dagsordener fortsat diskuteres og videreformidles af danske højreekstremister, og at disse derfor påvirker den højreekstremistiske trussel i Danmark. CTA har ikke registreret højreekstremistiske angreb eller angrebsplanlægning i Danmark de senere år, men en 15-årig blev i april 2022 sigtet og efterfølgende tiltalt efter bestemmelserne i straffelovens kapitel 13 om terrorisme mv. for hvervning til en højreekstremistisk gruppe og fremme af en terrorsammenslutning – nærmere bestemt *Feuerkrieg Division*. Der er endnu ikke faldet dom i sagen.

CTA vurderer, at kun et meget lille antal danske højreekstremister er udrejst til Ukraine med henblik på at deltage i krigen. ■

FOTO: ADOBE STOCK

2.2 Miljøer

De højreekstremistiske miljøer i Danmark består af en række fysiske og virtuelle organisationer og grupper. Disse fungerer med varierende grad af hierarki, struktur og medlemskrav, som spænder fra fast optagelsesprocedure og ledelse til uformelle og lederløse strukturer. CTA vurderer, at skellet mellem fysiske og virtuelle grupper i Vesten og i Danmark bliver stadig mere udvisket, idet de fysiske grupperes mødeaktivitet og propagandaspredning nu primært foregår på virtuelle platforme. CTA vurderer imidlertid, at fysiske møder blandt højreekstremister fortsat tjener det formål at opbygge tillidsforhold - især mellem personer, der har indledt deres relation virtuelt. Derfor formår fysiske grupper og netværk stadig at tiltrække højreekstremister i Vesten og i Danmark, om end visse fy-

siske grupper og netværk har svært ved at fastholde medlemmer.

I de senere år er der rapporteret om en stigning i antallet af mindreårige engageret i højreekstremistiske miljøer og netværk i Vesten. Eksempelvis har man i Storbritannien set flere terrordomme mod højreekstremistiske teenagere helt ned til 14 år. Tendensen afspejles i Danmark med anholdelsen af den tidligere omtalte 15-årige, som i april 2022 blev sigtet og efterfølgende tiltalt for herved til en højreekstremistisk gruppe og fremme af en terrorsammenslutning - nærmere bestemt *Feuerkrieg Division*. I dag rekrutteres højreekstremister fra et langt bredere segment end tidligere. Virtuelle netværk tilbyder anonymitet, hvilket muliggør

deltagelse uden at blive bedømt på fysisk fremtoning, alder eller livserfaring, men alene på aktivitetsniveau, udsagn og mindset. Mindreårige med fx psykiske udfordringer og/eller sårbarhedsproblematikker, der tidligere ikke ville kunne begå sig i fysiske højreekstremistiske miljøer, ses derfor i dag ofte repræsenteret i virtuelle miljøer.

CTA vurderer, at virtualiseringen af de højreekstremistiske miljøer har fundet sted over en årrække, men at både onlinerekruttering og -radikalisering af unge højreekstremister kan være blevet forstærket og accelereret under covid-19-pandemien, hvor fx social mistro og øget onlinetid i kombination med begrænset adgang til øvrige netværk (voksne, skole, sport osv.) har øget sandsynligheden for kontakt til virtuelle ekstremistiske miljøer. På baggrund af den øgede højreekstremistiske tilstedeværelse i virtuelle fora vurderer CTA, at den højreekstremistiske trussel i Vesten i fremtiden bliver mere volatil, kompleks og fragmenteret. Vurderingen understøttes af det høje antal soloterrorister blandt højreekstremister, samt af den tiltrækningskraft som højreekstremismen har på meget forskelligartede personer, herunder mindreårige eller individer med varierende grad af hybride verdensbilleder, diagnoser og sårbarhedsproblematikker. ■

2.3 Ideologi

Danske højreekstremister henter inspiration fra forskellige politiske og ideologiske dagsordener, herunder konspirationsteorier. CTA vurderer, at der i Vesten og i Danmark findes en række højreekstremistiske personer og organisationer med specifikke og klart afgrænsede ideologiske rammer, herunder klassiske nationalsocialistiske organisationer. Desuden findes grupper, ofte virtuelle, med mindre afgrænsede, men dog sammenhængende ideologiske udgangspunkter, heriblandt den såkaldte SIEGE-kultur. Kulturen udspringer af en række skrifter af den amerikanske nynazist James Mason og fremstår som en ny fremtrædende tendens blandt højreekstremister.

Dyrkelsen af SIEGE-kulturen, der er inspireret af ideen om accelerationisme, blev aktualiseret i Danmark i 2022 med terrorisigtelsen mod det tidligere nævnte danske medlem af sammenslutningen *Feuerkrieg Division*. CTA vurderer, at SIEGE-kulturen skærper terrortruslen fra højreekstremisme samt bidrager til en større uforudsigelighed i trusselsbilledet.

ACCELERATIONISME

Accelerationisme er et centralt begreb inden for moderne højreekstremisme. Formålet er at redde den hvide race ved at fremskynde et samfundskollaps og en efterfølgende racekrig, mens hvide stadig er i overtal i Vesten. Accelerationisme fremhæver terror som et vigtigt værktøj til at destabilisere samfundet og skabe forudsætninger for racekrigen. Soloangreb skal inspirere ligesindede til at begå yderligere terrorhandlinger på eget initiativ ved at angribe mål, som de selv udpeger. Flere gennemførte og afværgede højreekstremistiske terrorhandlinger i Vesten har de seneste år været inspireret af disse ideer. Eksempelvis var gerningspersonen bag angrebet på en moske i nærheden af Oslo i 2019 inspireret af accelerationisme.

SIEGE-kulturens fjendebilleder er i vidt omfang sammenfaldende med fjendebillederne blandt andre højreekstremistiske grupperinger, særligt ift. jøder og LGBT+-miljøet, men med fokus på kampen mod "systemet". Ønsket om et samfundskollaps gør kritisk infrastruktur samt repræsentanter for "systemet", såsom politikere og politifolk, til fremtrædende fjendebilleder. SIEGE-kulturen har især vundet indpas blandt meget unge højreekstremister. Eksempelvis var lederen af den internationale sammenlutning *Feuerkrieg Division* i en periode en 13-årig estisk statsborger. Flere medlemmer af SIEGE-grupper i vestlige lande er blevet tiltalt og dømt efter de nationale straffebestemmelser om terrorisme, ligesom en række SIEGE-grupper er blevet opført på vestlige landes nationale terrorlister.

CTA vurderer, at der ved siden af højreekstremistiske grupper med specifik ideologi også findes højreekstremistiske netværk og miljøer, hvor grupper og individer tager udgangspunkt i mere hybride forestillinger. CTA vurderer,

at den generelle individualisering i samfundet samt omskiftelige og ofte mere uforpligtende virtuelle strukturer gør, at stadig flere højreekstremistiske personer og netværk udviser tendens til hybridisering. I dag kan troen på højreekstremistisk ideologi fx kombineres med antimyndighedsekstremistiske narrativer, ikke-ideologiske konspirationsteorier, modstand mod vacciner eller endog i nogle tilfælde fascination af den vold og voldsæstetik, der udspringer fra Islamisk Stat eller skoleskyderier.

CTA vurderer samtidig, at de senere års store samfundskriser (covid-19-pandemien, krigen i Ukraine og dens afledte effekter) og udbredelsen af SIEGE-kulturen sandsynligvis har bevirket, at apokalyptiske forestillinger om et forestående samfundsnedbrud er blevet en væsentlig del af vestlige og danske højreekstremistiske miljøers verdensbillede. ■

CTA vurderer, at terrortruslen fra antimyndigheds-ekstremister er i niveauet **begrænset**. Trusselsbilledet er præget af volatilitet og usikkerhed, da antimyndighedsekstremister i højere grad end ideologisk og religiøst motiverede ekstremister er knyttet til den aktuelle politiske og samfundsmæssige kontekst og samtidig inspireres af udenlandske antimyndighedsekstremister og dagsordener. Det betyder, at trusselsbilledet hurtigt kan ændre sig, både hvad angår fjendebilleder, mål og midler. Antimyndighedsekstremister nærer stærk antipati over for myndighederne og radikaliseres ofte via konspirationsteorier. Aktuelt findes der ikke et dominerende tema, der kan samle et fragmenteret og ofte splittet antimyndighedsekstremistisk miljø i Danmark. Miljøet søger dog vedvarende efter nye dagsordener, hvorunder "kampen mod myndighederne" kan videreføres. De dominerende konspirationsteoretiske narrativer i Danmark omhandler ofte en opfattet ondsindet elite, der ønsker at begrænse befolkningens frihed.

Det mest sandsynlige antimyndighedsekstremistiske terrorangreb i Danmark er et angreb, der udføres af en soloterrorist eller en mindre gruppe af personer. CTA vurderer, at truslen fra antimyndighedsekstremistiske fysiske miljøer er lavere i dag end under covid-19-pandemien, men at denne trussel kan genaktiveres af en eventuel fremtidig krisesituation, som mobiliserer større fysiske antimyndighedsekstremistiske miljøer. I en sådan situation kan truslen fx skærpes ved demonstrationer, der udvikler sig voldeligt, og kan desuden inspirere til og/eller legitimere mere målrettet voldsanvendelse. CTA vurderer, at det mest sandsynlige mål for antimyndighedsekstremistisk terror i Danmark er kritisk infrastruktur, der kan forbindes til miljøets konspirationsteoretiske fortællinger. Trods flere personrettede angreb i udlandet er det **mindre sandsynligt**, at et terrorangreb i Danmark rettes mod enkeltpersoner.

Antimyndigheds- ekstremisme

DEFINITION

Antimyndighedsekstremisme er en samlebetegnelse for en række narrativer om nødvendigheden af at anvende vold mod politikere, myndigheder samt symbolmål knyttet hertil, og som ikke primært udspringer fra etablerede ekstremistiske ideologier såsom militant islamisme, højreekstremisme eller venstreekstremisme.

3.1 Udviklingen i Vesten

Antallet af antimyndighedsekstremistiske terrorangreb i Vesten ligger omtrent på niveau med terrorangreb udført af højreekstremister. Angreb fra begge typer af ekstremister har været målrettet personer og infrastruktur, dog har angreb fra antimyndighedsekstremister haft væsentligt færre døds ofre end angreb fra højreekstremister i 2022.

Mens hovedparten af de voldelige hændelser under covid-19-pandemien havde kritisk infrastruktur som mål, herunder især test- og vaccinecentre, har størstedelen af gennemførte angreb i Vesten i 2022 været personrettede. Eksempelvis blev den nationale koordinator for psykiatrien i Sverige i juli 2022 knivdræbt under det svenske folkemøde, Almedalsveckan, hvor gerningsmanden i samme forbindelse havde udpeget den daværende leder af Centerpartiet, Annie Lööf, som et muligt mål.

De afværgede angreb i Vesten i 2022 har både haft myndigheds personer, politiske repræsentanter og kritisk infrastruktur som mål. I Tyskland har politiet fx i april 2022 anholdt en antimyndighedsekstremistisk gruppe i besiddelse af et større våbenlager, der havde planer om at kidnappe den tyske sundhedsminister, ødelægge kritisk infrastruktur samt udføre forskellige voldelige angreb med det formål at bekæmpe staten.

Ligeledes i Tyskland blev en større gruppe antimyndighedsekstremister i december 2022 anholdt og sigtet for våbenbesiddelse og for at planlægge voldelige handlinger og statskup. CTA vurderer, at covid-19-pandemien har været drivende for de fleste antimyndighedsekstremistiske hændelser i Vesten de seneste år, men konstaterer, at antimyndighedsekstremistiske angreb og angrebsplanlægning også finder sted, efter at restriktionerne i Vesten er helt eller delvist ophævet. ■

ANTIMYNDIGHEDSEKSTREMISTER OG ANTIMYNDIGHEDSAKTIVISTER

Særligt under covid-19-pandemien opstod der i Danmark protestgrupper og løst sammensatte netværk, der var stærkt kritiske over for myndighedernes håndtering af pandemien, og som i enkelte tilfælde har udøvet eller opfordret til voldelige handlinger. Det er i den forbindelse væsentligt at skelne mellem *antimyndighedsekstremister* og *antimyndighedsaktivister*.

ANTIMYNDIGHEDSEKSTREMISTER

- Accepterer og italesætter nødvendigheden af at anvende vold mod myndighedernes institutioner og repræsentanter, herunder folkevalgte.

ANTIMYNDIGHEDSAKTIVISTER

- Dyrker lignende narrativer som antimyndighedsekstremister, men anvender ikke voldelige midler i deres protester og aktioner mod myndighederne og bedriver dermed lovlig politisk virksomhed.

FOTO: ADOBE STOCK

3.2 Miljøer

I modsætning til andre ekstremistiske miljøer har det antimyndighedsekstremistiske miljø ikke en ideologi eller religion, der kan fungere som samlingspunkt for miljøet. Det antimyndighedsekstremistiske miljø i Danmark består hovedsageligt af enkeltpersoner eller mindre grupper af personer med ofte meget negative opfattelser af myndighederne, der drives af forskellige antipatier. Før covid-19-pandemien var antimyndighedsekstremisterne få og spredte, men under pandemien samledes antimyndighedsekstremistiske personer og grupper i et miljø under fælles slagord og narrativer vendt mod myndighederne, og der opstod en række fysiske netværk og grupper. I dag er de fleste fysiske antimyndighedsekstremistiske netværk og grupper, der var dominerende under covid-19 pandemien, forsvundet eller kraftigt reduceret. Selvom covid-19-pandemien fortsat er et vigtigt fælles referencepunkt for det antimyndighedsekstremistiske miljø, kan

den ikke i samme grad som tidligere mobilisere folk til at deltage i miljøets modstand mod myndighederne. Der er imidlertid opstået blivende netværk og kontakter blandt antimyndighedsekstremister med fælles sprog og referencer. Konspirationsteorier og nye krisescenarier, som involverer myndighedsindgreb eller opfattede uretfærdigheder fra myndighedernes side, kan derfor hurtigere end tidligere samle og mobilisere miljøet via fortællingen "kampen mod myndighederne". Antimyndighedsekstremisme kan i perioder således være i en lavintensiv tilstand, men meget hurtigt antage et højintensivt niveau med fysiske manifestationer og opfordringer til voldsanvendelse, der kan radikalisere antimyndighedsekstremister yderligere. Sådanne processer fører ikke nødvendigvis til fysisk vold, men den grundlæggende mistillid til systemet kan føre til radikaliserede tanker og udsagn, der kan spredes i virtuelle fællesskaber som trusler eller udsagn, der søger at legitimere politisk vold.

I dag er de antimyndighedsekstremistiske miljøer i Danmark primært aktive online, og udviklingen i miljøernes konspirationsteorier og fortællinger foregår hovedsageligt virtuelt. Sociale medier og andre virtuelle platforme og mødesteder bruges fx af antimyndighedsekstremister til at fremsætte truende bemærkninger om offentligt fremtrædende politikere og myndighedspersoner samt til at udbrede konspirationsteoretiske narrativer.

Det antimyndighedsekstremistiske miljø anvender i høj grad alternative nyhedskilder, herunder især materiale fra konspirationsteoretiske og antistatslige internationale virtuelle fora. Miljøet finder ofte inspiration i konspirationsteoretiske strømninger fra andre vestlige lande, der anvendes i en dansk kontekst. CTA vurderer på den baggrund, at det antimyndighedsekstremistiske miljø i særlig grad vil være modtageligt for konspirationsteorier og/eller misinformation, der spredes med det formål at destabilisere det danske samfund. På den baggrund vurderer CTA, at udenlandske begivenheder eller handlinger kan have en afsmittende effekt på det antimyndighedsekstremistiske miljø i Danmark. ■

3.3 Indirekte trusselspåvirkning

Under covid-19-pandemien sås en række angreb og angrebsforsøg rettet mod fx parlamenter og politi i forbindelse med større demonstrationer i Vesten, ligesom man de senere år har set eksempler på angreb eller angrebsplanlægning rettet mod offentligt eksponerede personer udført af individer, der har følt sig inspireret af indlæg eller trusler fremsat på sociale medier eller af debatter i medierne.

INDIREKTE TRUSSELSPÅVIRKNING

Når etablerede militant islamistiske organisationer, som fx Islamisk Stat og al-Qaida samt visse højreekstremistiske bevægelser, opfordrer enkeltpersoner til at udføre angreb, påvirkes truslen direkte. Ved indirekte påvirkning af truslen eksisterer der derimod ikke en eksplicit opfordring til angreb. Til gengæld kan fx trusler på sociale medier samt markant negativ medieeksponering bevirke en potentiel personrettet måludpegning. Denne ord-til-handling dynamik kan således indirekte medvirke til, at enkeltpersoner udpeges som mål for angreb. Et sådant angreb kan afhængigt af omstændighederne have karakter af terror.

I denne kontekst vurderer CTA, at visse politikere, myndigheds- og fagpersoner fungerer som fælles referencepunkt i antimyndighedsextremistiske miljøer i Danmark, hvor de opfattes som repræsentanter for en illegitim magtelite, der begrænser befolkningens frihed. Når debatten eller mængden af trusler har en konfliktoptrappende karakter, og de involverede personer fx eksponeres negativt på sociale medier, øges den indirekte trusselspåvirkning. Eksempelvis blev den amerikanske politiker og daværende formand for Repræsentanternes Hus Nancy Pelosi ægtefælle i oktober 2022 angrebet i parrets hjem. Gerningspersonen var en antimyndighedsextremist, der ikke var knyttet til fysiske grupper eller miljøer, men som var radikaliseret af online-retorik og på eget initiativ besluttede at foretage angrebet.

Hård retorik på sociale medier manifesterer sig sjældent i konkret angrebsplanlægning eller anden anvendelse af vold. CTA vurderer dog, at mængden af truende eller fjendtlige indlæg på virtuelle platforme øger risikoen for, at påvirkelige personer reagerer på ekstremistiske udsagn og bliver inspireret til fx chikane, der spontant eller planlagt kan udvikle sig til angreb rettet mod offentligt eksponerede personer, fx politikere og myndighedspersoner, der efter en konkret juridisk vurdering vil kunne kategoriseres som terror.

CTA vurderer desuden, at der i vestlige lande er betydelige nationale forskelle på, hvordan konspirationsteorier, som flourer blandt antimyndighedsextremister, resonerer i det politiske miljø, og at dette kan have betydning for truslen. Politikere, der favner konspirationsteorier eller elementer herfra, kan potentielt give opfattet legitimitet til teorierne og dermed skærpe truslen fra antimyndighedsextremister, som abonnerer på de pågældende politikeres udsagn.

En effekt af den indirekte påvirkning af truslen er trusler rettet mod folkevalgte, myndigheds- og fagpersoner fremsat af bl.a. antimyndighedsextremister. En del af truslerne tager udgangspunkt i eller får inspiration fra konspirationsteorier og ekstremistiske virtuelle miljøer. Selv om de fleste trusler ikke søges ført ud i livet, kan de medvirke til, at påvirkelige personer, herunder personer med psykiske lidelser, opfatter det som legitimt at handle voldeligt mod målet for truslerne. Dette element skaber en større usikkerhed i trusselsbilledet.

International forskning peger på en stigning i antallet af trusler og hadefulde ytringer rettet mod bl.a. politikere og forskere på visse områder. Fx viste en rapport fra den norske Politihøgskole, at 27 pct. af medlemmerne af det norske Storting og regering i 2017 havde modtaget trusler rettet mod dem selv eller deres nærmeste, mens tallet var steget til 36 pct. i 2021. I en dansk kontekst har Institut for Menneskerettigheder i 2019 peget på, at en markant del af folketingskandidater har været udsat for trusler og chikane. En lignende undersøgelse foretaget af Institut for Menneskerettigheder i 2022 viste, at samme

tendens gør sig gældende for lokalpolitikere. Fælles for flere studier er desuden konklusionen, at kvindelige politikere udsættes for disproportionalt flere trusler og chikane sammenlignet med mandlige kolleger.

Omfanget af trusler og deres karakter kan medføre adfærdsåndringer, såsom at den enkelte modtager af trusler bevidst begrænser sin synlighed i den offentlige debat eller vælger helt at indstille sit politiske engagement. Når trusler og chikane, herunder med afsæt i ekstremistiske narrativer, medfører denne såkaldte *chilling effect*, kan det medvirke til at erodere en helt central forudsætning for et demokrati; at fri debat baseret på fakta kan ske uden frygt for repressalier. ■

3.4 Suverænitetsbevægelser

En særlig del af de antimyndighedsekstremistiske miljøer i Danmark og Vesten udgøres af såkaldte suverænitetsbevægelser. Suverænitetsbevægelser er en samlebetegnelse for grupper og individer, der af forskellige grunde og med forskellige motiver ikke anerkender statens og myndighedernes legitimitet og autoritet og derfor ikke føler sig forpligtet til at overholde gældende love og regler.

I Vesten har dette ført til en række voldelige sammenstød mellem tilhængere af suverænitetsideologien og myndighederne. I Tyskland blev over 50 personer i december 2022 anholdt og/eller sigtet efter de nationale straffebeholdninger om terrorisme for bl.a. våbenbesiddelse, planlægning af voldelige handlinger og statskup. Blandt de anholdte var tilhængere af den såkaldte Reichsbürgerbevægelse samt højreekstremister, QAnon-tilhængere og personer fra den konspirationsteoretiske Selbstverwalter-bevægelse. Reichsbürgerbevægelsen tager afsæt i suverænitetsideologi og var en meget aktiv og syn-

lig del af modstanden mod myndighedernes håndtering af covid-19-pandemien, hvor tilhængere af bevægelsen bl.a. indgik i hybridmiljøer med højreekstremister.

I Danmark findes også personer tilknyttet suverænitetsbevægelser. Grundet bevægelsernes antistatslige ideologi kan de udgøre en trussel mod myndighederne i Danmark. Truslen kan især komme til udtryk, når personer, der er tilhængere af suverænitetsideologi, modsætter sig anholdelser eller henstillinger fra myndighederne med vold, der efter en konkret juridisk vurdering kan have karakter af terror.

Det er **mindre sandsynligt**, at der udgår en terrortrussel fra suverænitetsbevægelser i Danmark, men potentielle antimyndighedsekstremistiske soloaktører kan fatte sympati for hele eller dele af suverænitetsideologien på lige fod med andre antimyndighedsekstremistiske narrativer. ■

04

Venstre- ekstremisme

A photograph of a protest at night. A person in the foreground is holding a long, thin wooden staff or pole vertically. The background is dark with several out-of-focus lights, suggesting an outdoor setting. The overall mood is serious and focused.

CTA vurderer, at terrortruslen fra venstreekstremister er i niveauet **minimal**. Trusselsbilledet er præget af en generel tendens til mindre voldsparathed i det brede venstreekstremistiske miljø i Danmark som resultat af manglen på en samlende sag, der ansporer til anvendelse af vold, i det venstreekstremistiske miljø. CTA vurderer dog, at det venstreekstremistiske miljø fortsat besidder en stærk organisatorisk kapacitet og i kernen rummer voldsparate personer, som kan have betydning for det overordnede trusselsbillede. Den venstreekstremistiske trussel i Danmark udspringer aktuelt fra mindre fysiske grupper af personer med udgangspunkt i anarkistiske og antifascistiske narrativer, hvis primære fjendebillede er højreekstremistiske personer og grupperinger i Danmark.

CTA vurderer, at det er **usandsynligt**, at venstreekstremister i Danmark vil begå et terrorangreb i det kommende år. Den mest sandsynlige venstreekstremistiske voldsanvendelse i Danmark vil være overfald eller hærværk vendt mod politiske modstandere, herunder i særlig grad opfattede højreekstremister. Det er **mindre sandsynligt**, at danske venstreekstremister vil foretage et angreb på folkevalgte danske politikere. I nyere tid er der ikke eksempler i Danmark på venstreekstremistisk vold mod tilfældige grupper af civile med brug af skydevåben eller eksplosiver, som det ses i andre ekstremistiske miljøer. CTA vurderer, at danske venstreekstremister inspireres af internationale dagsordener og samarbejdsrelationer, hvilket på sigt kan skærpe trusselsniveauet.

DEFINITION

Venstreekstremisme er en fællesbetegnelse for de forskellige politiske holdninger, der ligger yderst til venstre i det politiske spektrum, og som indeholder accept af anvendelsen af vold for at opnå politiske mål.

4.1 Udviklingen i Vesten

Politisk motiveret vold begået af venstreekstremister i Europa har igennem de sidste ti år været mindre ekstrem sammenlignet med vold begået af andre typer af ekstremister. CTA er således ikke bekendt med venstreekstremistiske angreb i Vesten for perioden 2019-2022, der har resulteret i omkomne. Udviklingen i venstreekstremisters voldsanvendelse i Danmark ligger på linje med den nedadgående tendens i Vesten. ■

4.2 Miljøer

De venstreekstremistiske miljøer i Danmark er aktuelt påvirket af såkaldte "woke"⁴-dagsordener. CTA vurderer, at dette kan have skubbet dele af det venstreekstremistiske miljø i en mere aktivistisk ikke-voldelig retning. Desuden kan fraværet af en samlende sag i de venstreekstremistiske miljøer samt de daværende covid-19-restriktioners begrænsning af fysisk mødeaktivitet have medvirket til at mindske venstreekstremistisk voldsanvendelse. På trods af disse generelle tendenser til mindre voldsparathed vurderer CTA dog, at der i kernen af de venstreekstremistiske miljøer i Vesten og Danmark stadig findes voldsparate personer.

CTA vurderer, at aktivitetsniveauet i det venstreekstremistiske miljø i Danmark potentielt hurtigt kan øges, hvis miljøet finder en ny og mere konfrontatorisk samlende sag. En række dagsordener som klima, social ulighed, gentrificering og antimilitarisme aktualiseres netop nu af den generelle samfundsudvikling. Dette har ledt til øget aktivitet blandt venstreekstremister i udlandet, som det danske miljø er i kontakt med. CTA vurderer derfor, at der aktuelt er øget sandsynlighed for et samarbejde eller hybridisering mellem venstreekstremister og relevante aktivistiske grupperinger, særligt i forhold til klimadagsordenen. Dette kan have betydning for trusselsbilledet i det kommende år. ■

---

4) Ordet woke er et identitetspolitisk og aktivistisk begreb, som forholder sig til en oplevet social, køns- eller racemæssig uretfærdighed. Wokeness, eller det at være woke, signalerer en social bevidsthed og en politisk opmærksomhed på bestemte samfundsgruppers privilegier og undertrykkelse af andre grupper.

05

Andre trusler

En række andre forhold og bevægelser kan have betydning for terrortruslen i Danmark. Disse kan indeholde et voldeligt trusselspotential, der kan motivere til handlinger, som efter en konkret juridisk vurdering kan have karakter af terror.

5.1 Klimaekstremisme

Klimaekstremisme betegner enkeltpersoner og grupper, der, til forskel fra aktivister, er villige til at anvende vold i kampen for miljøet og det globale klima. Hvor klimaaktivister anvender ikkevoldelige midler i deres protester og aktioner for at fremme deres sag, og dermed bedriver lovlig politisk virksomhed, accepterer og italesætter klimaekstremister nødvendigheden af at anvende vold i samme kamp. Det er **sandsynligt**, at enkeltpersoner med sympati for venstreekstremisme deltager i klimaaktivisme, da fx visse multinationale selskaber inden for energi- og råstofudvinding findes som fælles fjendebillede hos både klimaaktivister og venstreekstremister. Det er samtidig **muligt**, at venstreekstremister kan agere voldeligt i en sådan sammenhæng. Klimaekstremisme omfatter også i mindre omfang personer med sympati for højreekstremisme. Disse fokuserer bl.a. på at mindske klimabelastningen ved begrænsning af befolkningstilvækst blandt visse befolkningsgrupper. I en dansk kontekst er det **usandsynligt**, at klimaekstremister med afsæt i højreekstremisme vil deltage i klimaaktivisme.

CTA vurderer, at der aktuelt ikke findes klimaekstremistiske grupper i Danmark, som er villige til at anvende vold i kampen for klimaet og miljøet. Centrale klimaaktivistiske grupperinger i Danmark opfordrer offentligt til og underviser medlemmerne i ikkevoldelige aktionsformer, hvorfor det er **mindre sandsynligt**, at disse grupper vælger at udøve klimaekstremisme. Udviklingen i voldsanvendelse i forbindelse med klimadagsordenen er imidlertid forbundet med usikkerhed, idet området aktuelt er præget af en tiltagende oplevelse af et akut behov for konkret handling blandt klimaaktivistiske grupper og individer. CTA vurderer, at denne situation skaber øget potentiale for, at visse klimaaktivister vil anvende mere offensive metoder, der kan indeholde voldsanvendelse samt øge ekstremistiske miljøers opmærksomhed på et eventuelt hvervningspotentiale blandt klimaaktivister. ■

5.2 Incels

Incels er en selvbetegnelse blandt nogle personer, som oplever at leve i ufrivilligt cølibat eller uden fysisk kontakt mere generelt, og som engagerer sig i en række virtuelle fællesskaber centreret omkring denne oplevelse. I nogle af disse fællesskaber deles ekstremistisk indhold med opfordringer til eller legitimering af vold motiveret af et stærkt had til særligt kvinder, men også til mænd, myndigheder og samfundet generelt. Der kan udgå en trussel fra personer, som påbegynder eller fortsætter en radikaliseringsproces præget af tanken om at være incel, og hvor personer eksempelvis udtrykker ønske om at begå voldtægt, masse mord eller anden vold. Fordi incels primært er et individualiseret og virtuelt fænomen, kan det være vanskeligt for myndighederne at identificere og imødegå truslen.

I de senere år er der flere eksempler på voldelige angreb i Vesten gennemført af personer, der i større eller mindre grad identificerede sig som incels og/eller havde været aktive brugere i virtuelle netværk for incels. Målene for denne type af angreb har hovedsageligt været kvinder. Angrebene har efter en konkret juridisk vurdering ikke haft karakter af terror. CTA vurderer dog, at radikalisering og voldsparathed blandt incels kan være relevant for terrortruslen mod Danmark, fordi denne type af ekstremisme også har et islæt af politisk motiveret vold. Det gælder i særdeleshed, når incels legitimerer brug af vold for at tilskynde eller gennemtvinge ændringer af politiske forhold om fx ligestilling. ■

5.3 Flygtninge og migration

Flygtninge- og migrationsstrømme har ikke i sig selv en direkte indflydelse på terrortruslen. De kan dog have afledte effekter, der kan påvirke trusselsbilledet. På kort sigt kan større migrations- og flygtningestrømme fra konfliktområder betyde, at personer, der også kan udgøre en trussel for Danmark, indrejser i Europa skjult i strømmene.

Samtidig kan bevidst politisk styring af flygtningestrømme i flere lande med grænser til EU påvirke situationen. Kombineret med de allerede eksisterende flygtninge- og migrationsstrømme fra bl.a. Mellemøsten og Nordafrika

kan det samlede omfang påvirke myndighedernes muligheder for rettidigt at identificere mulige personer, der kan udgøre en trussel for Vesten, herunder Danmark.

CTA vurderer, at nogle asylansøgere, afviste asylansøgere, flygtninge og migranter kan være særligt modtagelige over for radikalisering. Det gør sig især gældende for yngre mænd, der rejser alene. En øget modtagelighed kan bl.a. skyldes frustration over egen situation, en følelse af eksklusion, fravær af familie eller netværk samt forekomsten af psykiske lidelser eller psykisk uligevægt eller en kombination af flere af disse faktorer. ■

5.4 Reaktioner i diasporagrupper

Politiske, etniske og religiøse konflikter samt enkelthændelser i andre lande kan føre til reaktioner fra eller rettet mod personer i de pågældende diasporaer i Danmark, som kan udvikle sig til voldelige handlinger, der potentielt kan have karakter af terror. Enkeltpersoner eller grupper kan på eget initiativ bl.a. rette angreb mod andre landes diplomatiske repræsentationer, politikere, myndighedsrepræsentanter eller tilfældige borgere i Danmark.

Eksempler på sager, hvor diasporagrupper i Danmark og konflikter i hjemlandet har spillet en rolle, tæller bl.a. en sag fra 2018, hvor en gruppe af eksiliranere blev dømt og udvist for terrorstøtte og spionage. Samtidig blev en anden person af iransk oprindelse dømt for medvirken til drabsforsøg mod én af de dømte eksiliranere. Et andet eksempel er fire mænd fra det kurdiske miljø i København, der i 2019 blev dømt for at have kastet brandbomber mod den tyrkiske ambassade i København som reaktion på tyrkiske militære operationer i det nordvestlige Syrien. Der blev ikke afsagt dom efter straffelovens kapitel 13 om terrorisme mv., men sagen illustrerer karakteren af truslen. Der henvises i øvrigt til PET's "Vurdering af Spionagetruslen mod Danmark". ■

06

Terrortruslen mod Grønland og Færøerne

6.1 Særligt vedrørende terrortruslen mod Grønland

CTA har ikke kendskab til forhold, som har skærpet terrortruslen mod Grønland i det seneste år. Terrortruslen mod Grønland er i niveauet **minimal**.

CTA vurderer, at voldelig ekstremisme er mindre udbredt i Grønland end i Danmark. Ekstremistisk propaganda kan dog også påvirke personer i Grønland til at begå voldelige handlinger. Socialt marginaliserede og sårbare unge kan være særligt modtagelige over for radikaliserings.

CTA vurderer, at den nemme adgang til våben og sprængstoffer i Grønland sammenlignet med det øvrige rigsfællesskab vil kunne øge muligheden for at gennemføre angreb med stor skadevoldende effekt. ■

6.2 Særligt vedrørende terrortruslen mod Færøerne

CTA har ikke kendskab til forhold, som har skærpet terrortruslen mod Færøerne i det seneste år. Terrortruslen mod Færøerne er i niveauet **minimal**.

CTA vurderer, at voldelig ekstremisme er mindre udbredt på Færøerne end i Danmark. Ekstremistisk propaganda kan dog også påvirke personer på Færøerne eller tilrejsende til at begå voldelige handlinger. Dette kan være udløst af politiske enkeltsager som fx dyrevelfærd. Socialt marginaliserede og sårbare unge kan være særligt modtagelige over for radikaliserings. ■

Modus

CTA vurderer, at valget af fremgangsmåde påvirkes af en række forhold, herunder fokus i propaganda og på virtuelle platforme, den enkeltes evner og adgang til ressourcer, adgangen til det påtænkte mål samt inspiration fra andre angreb. Valg af fremgangsmåde ved et terrorangreb er også ofte en afspejling af den kapacitet, der er til stede hos en gerningsperson. Kapaciteten kan øges ved rekruttering eller radikaliserings af nøglepersoner, der har lovlig adgang til faciliteter, ressourcer eller information. Sådanne "insidere" kan have forskellige funktioner og adgange, der kan gøre dem i stand til at bidrage til gennemførelsen af et terrorangreb eller på anden måde forvolde skade.

I det følgende gennemgås de fremgangsmåder, som potentielle gerningspersoner vurderes at kunne anvende i forbindelse med et evt. terrorangreb i Danmark.

7.1 Angreb med lettilgængelige midler, skydevåben og bomber

Terrorangreb med lettilgængelige midler kan gennemføres spontant eller efter meget kort planlægning. I Danmark udgør lettilgængelige midler hovedsageligt blankvåben, slagvåben, ildspåsættelser eller køretøjer. Angreb med lettilgængelige midler kan forvolde stor skade.

CTA vurderer, at der i Danmark findes ekstremister, der har kapacitet til at anvende skydevåben til at gennemføre terrorangreb. Erhvervelsen af sådanne våben er dog primært begrænset til personer med lovlig adgang til våben eller med kriminelle kontakter.

Der er efter CTA's vurdering ekstremister i Danmark, der har kapacitet til at fremstille og gennemføre angreb med mindre, hjemmelavede bomber. På internettet findes der vejledninger og manualer til brug for fremstilling af forskellige sprængstoffer og hjemmelavede bomber, der vil kunne benyttes af personer uden særlige forkundskaber. Effekten af de fremstillede bomber kan dog variere betydeligt.

Der er en række barrierer for at producere hjemmelavet sprængstof, herunder begrænsninger på salg af ingredienser til brug for fremstillingen. Trods nationale og internationale tiltag er det dog stadig forholdsvis nemt at anskaffe ingredienser til fremstilling af simple bomber.

Enkelte kriminelle miljøer i Danmark har kontakter, som muliggør erhvervelsen af fabriksfremstillet sprængstof, herunder dynamit. Øget tilgængelighed af sådanne sprængstoffer kan lette fremstillingen af hjemmelavede bomber, som potentielt kan bruges til terror.

CTA vurderer, at radikaliserede personer, der har gennemgået våbentræning i en konfliktzone såsom i Syrien, Irak eller Ukraine, eller som har våbenkendskab fra fx af-tjening af militærtjeneste, skytteforeninger, kriminelle miljøer eller lignende, vil være i stand til at gennemføre angreb, der kan forvolde stor skade. ■

7.2 Hjemmelavede skydevåben

Udviklingen i 3D-printning har muliggjort fremstilling af hjemmelavede skydevåben i langt større grad end hidtil set og skabt muligheder for at omgå traditionelle barrierer opsat mhp. at kontrollere adgangen til skydevåben. Flere online fællesskaber om emnet er vokset frem, hvor filer og vejledninger udvikles, designes og deles. Ved hjælp af disse filer og kommercielt tilgængelige 3D-printere er det muligt at fremstille egne skydevåben og/eller våbendele til fabriksfremstillede skydevåben. Der har været enkelte gennemførte angreb begået med hjemmelavede skydevåben, herunder et angreb i Tyskland i 2019 og attentatet på tidligere premierminister Shinzo Abe i Japan i 2022. Ydermere har der været arrestationer af personer i Vesten, som i forskelligt omfang har været involveret i fremstilling af 3D-printede skydevåben og/eller våbendele.

På trods af udbredelsen af filer og vejledninger vurderer CTA, at der stadig er visse barrierer for individer, som ønsker at fremstille hjemmelavede skydevåben. ■

7.3 Angreb med droner

CTA vurderer, at der findes ekstremister i Danmark med kapacitet til at anvende droner i forskellige sammenhænge, men kapaciteten til at bruge droner til mere komplekse voldelige formål er lav. Truslen fra droner ses i øjeblikket hovedsageligt brugt som forstyrrelser af luft rummet ved lufthavne og forstyrrelse af den offentlige orden.

Væbnede grupper i udlandet har demonstreret betydelige evner til at anvende droner til angreb i og omkring konfliktzoner bl.a. i Syrien, Irak og Ukraine. Dette er endnu ikke set gennemført i Vesten. Udfordringerne ved at anvende droner som våbenførende platform i Danmark

er efter CTA's vurdering fortsat meget store i forhold til den skade, som et sådant våben ville kunne forvolde. Imidlertid har den udbredte brug af droner i Ukraine-konflikten understreget anvendeligheden af disse, samt illustreret hvorledes droner kan våbengøres. ■

7.4 Angreb med cyberrelaterede midler

Center for Cybersikkerhed vurderer i publikationen "Cybertruslen mod Danmark 2022", at ekstremister i Danmark ikke har kapacitet til at begå cyberterror. Samtidig er hensigten til at udføre denne type angreb begrænset. Begrebet cyberterror henviser til cyberangreb, hvor hensigten er at skabe samme effekt som konventionel terror, såsom fysisk skade på mennesker eller omfattende forstyrrelser af kritisk infrastruktur. For yderligere information om truslen fra cyberterror henvises til Center for Cybersikkerhed på www.cfcs.dk. ■

